

SAM VERKSTAD

- Ett metodmaterial för arbete med livsstilsfrågor vid familjecentralen

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM VERKSTAD

Kort om projektet

- Treårigt projekt med start 2014
- Projektägare är Föreningen för familjecentralers främjande. Styrelsen är styrgrupp.
- Finansierat av Folkhälsomyndigheten
- Två projektledare med kompletterande kompetens
- Testpilot-familjecentraler
- Referensgrupp ☺
- Medverkan vid de två senaste nationella konferenserna
- Träffar med Regionala kontaktpersoner

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Två ben

Att ge **FC-team** ett verktyg för att på ett effektivt och genomgripande sätt kunna planera och genomföra ett arbete kring en livsstilsfråga med besökande föräldrar.

Att få blivande och nyblivna **föräldrar** att reflektera över hur deras livsstil påverkar deras egen och sina barns hälsa.

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Övergripande mål

Att medverka till ett samhälle med minskade medicinska och sociala problem baserade på livsstil.
Att medverka till att frågor om livsstil möts med en ökad öppenhet och mindre fördömande – det är ok att prata om!

Det finns hos föräldrar en medvetenhet

- om livsstilens betydelse för barnets uppväxt
- om att det är möjligt att påverka och förändra sin livsstil - och hur det går till.

Mål med metodmaterialet

- Ge stöd för teamets förberedelser inför arbete med livsstilsfrågor vid FC
- Ger stöd för att initiera och leda samtal om livsstil med föräldrar.
- Skapa en medvetenhet om hur egna (personalens) erfarenheter och den egna livssituationen påverkar förmågan att arbeta med livsstilsfrågor.
- Personalen på FC har en (ökad) medvetenhet om livsstilens betydelse för barnets uppväxt.

Bo Brantefors
Åsa Ranung

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM
VERKSTAD

Utgångspunkter

- avstamp både för vårt arbete
och för själva verktyget

- FC – en unik arena
- Empowerment
- Team och samverkan
- Hälsöfrämjande perspektiv
- Medskapande förhållningssätt
och verktyg
- Det goda samtalet

En gemensam resa för teamet

Bo Brantefors
Åsa Ranung

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM
VERKSTAD

Och så till "själva verktyget"

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR FAMILJECENTRALERS FRÄMJANDE

Fyra delar

SAM VERKSTAD

Stegens olika delar handlar om att se till att teamet på FC:

- Fattar medvetna beslut i sitt arbete med livsstilsfrågor
- Vet vad som påverkar den/de livsstilsfrågor som är i fokus för insatsen
- Vet vilken målgrupp som är viktigast att rikta sig mot i sammanhanget
- Vet vad det är som styr arbete med det aktuella sakområdet
- Känner trygghet i att prata och arbeta med föräldrar i den aktuella sakfrågan
- Kan följa upp arbetets olika delar på ett relevant sätt

Här är en översiktlig beskrivning av hur det hela är upplagt:

1. En fråga väcks

2. Förhållningssätt, kompetens och mål

3. Arbete med föräldrar

4. Uppföljning och lärande

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR FAMILJECENTRALERS FRÄMJANDE

Steg 1 – En fråga väcks

SAM VERKSTAD

- ger en gemensam bild av utgångsläge och sakområdet samt en grov planering på plats.

Här tydliggörs:

- Motiven till att jobba med frågan , vilket behov är den baserad på?
- Huruvida det är ”bråttom”, behövs mer akuta insatser?
- Vilka styr och riktlinjer finns att förhålla sig till?
- Fakta om det aktuella området.
- Hur jobbar vi med området i dag?
- Teamet enas om vad som behöver göras för att komma vidare, en grov handlingsplan färdigställs.

Bo Brantefors
Åsa Ranung

**FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE**

**SAM
VERKSTAD**

Steg 2

– Förhållningssätt, kompetens och mål

- Sätter fokus på er som arbetar på FC och era egna personliga och professionella resurser.

Resultat:

- Personliga och professionella förutsättningar och resurser inom FC är tydliggjorda.
- Teamets potential lyfts fram
- Teamets samlade resurser identifieras och tas tillvara
- Klara utgångspunkter för fortsatt arbete
- Utvecklad tillit i teamet
- Mål för arbetet med föräldrar

Bo Brantefors
Åsa Ranung

**FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE**

**SAM
VERKSTAD**

Steg 2 – Fortsättning

Mål och vägval inför arbetet med föräldrar

- Samtal om vad som ska uppnås genom insatsen.

Här fokuseras på frågor som:

- Beskriva och levandegöra de resultat vill ska uppnås?
- Var ska resultaten synas?
- Vilka individer eller grupper ni ska rikta ert arbete mot - er målgrupp?

En annan sida av att formulera och lägga fast mål är att tänka kring hur man kan veta hur det lyckas – lärande och utfall.

Hur vet vi hur det går?

Gemensamt arbete med att formulera framgångsfaktorer och indikatorer som svarar mot uppsatta mål.

Bo Brantefors
Åsa Ranung

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM
VERKSTAD

Steg 3 – Arbete med föräldrar

Steg 3 består av ett koncept för arbetet med föräldrar och består av tre delar.

Det är en fast struktur som bygger på att involvera föräldrarna i arbetet och som är anpassningsbar till olika sakområden.

De tre delarna är väl beskrivna och lätta att följa

Träff 1 - Dialogcafé med föräldrar

Träff 2-4 – Olika fördjupningar

Träff 5 - Reflektion och lärande

Bo Brantefors
Åsa Ranung

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM
VERKSTAD

SAM-verkstads *Dialogcafé med föräldrar*

- föräldrarna samtalar, utforskar och medskapar tillsammans, under er ledning.

Bygger på tre frågeställningar

- En fråga som handlar om att utforska området
- En fråga som handlar om att påverka området
- En fråga som syftar till att identifiera behov och intresse av fortsatta steg/fördjupningar inom området

En tydlig instruktion finns i SV!

Baserat på principer från
The World Café

Bo Brantefors
Åsa Ranung

Steg 3 forts.

**FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE**

**SAM
VERKSTAD**

Träff 2-4

**Resultaten från dialogcaféet ligger till grund för vilka och hur
många fördjupningar som sedan genomförs i Träff 2 – 4.**

Exempel:

- Länsstyrelsens alkohol- och drogsamordnare är inbjuden till FC för att berätta om hur vanligt det är med riskbruk av alkohol eller bruk av narkotika i vår stad.
- Ni är alla tillsammans ute och går Friluftsförbundets tipspromenad och provar att laga mat ute.
- Kommunens jämställdhets strateg är inbjuden för att svara på frågor om jämställdhet och föräldraskap
- Tillsammans med föräldragruppen jobbar ni vidare med frågor som identifierats som centrala för att ändra sina vanor.

Bo Brantefors
Åsa Ranung

Steg 3 forts.

**FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE**

**SAM
VERKSTAD**

Avslutande träff med föräldrarna - reflektion och lärande

Vad kan vi lära oss av den här processen som kan tillämpas i vardagen?

Ny cafédialog utifrån frågorna:

- Vad tyckte du om utvecklingsarbetet/utbildningen (reaktioner)?
- Vad lärde du dig (kunskaper, färdigheter, attityder)?
- Hur kan detta komma till nytta i din vardag?

Genomförs genom cafédialog (som vid träff 1)

Bo Brantefors
Åsa Ranung

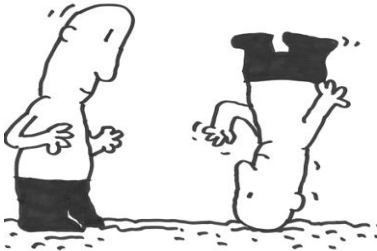

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Steg 4 – Uppföljning och lärande

- en process i två delar som syftar till att belysa och klargöra såväl arbetsprocessen i teamet som utfallet av den aktuella insatsen

different Perspectives

Ger:

- Klarhet i processens styrkor och svagheter
- En bild av arbetets utfall
- Bättre beredskap inför kommande utvecklingsarbeten inom FC

 FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

För att lyckas:

- Hela teamet deltar
- Förankring
- Ansvarig person för processen
- Tid avsätts
- Dokumentation

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

SAM
VERKSTAD

Vår förhoppning

- Materialet blir ett stöd vid arbete med generella och hälsofrämjande aspekterna av livsstilsfrågor
- Materialet är tydligt och lätt att använda
- Materialet skapar ett bra samspel i teamet för att nyttja alla yrkesgruppers kompetens
- Materialet har en passform som kan fungera vid olika familjecentraler (stora, små, stad, glesbygd)

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Utbildningsdagar i verktyget

SAM
VERKSTAD

Fördjupad utbildning i metodmaterialet under hösten 2016!

Välkommen till något av tre kostnadsfria utbildningstillfällen

14 oktober i Östersund

18 november i Stockholm

9 december i Malmö

Här är en översiktlig beskrivning av
hur det hela är upplagt:

Bo Brantefors
Åsa Ranung

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Ekonomi aug 2016

SAM
VERKSTAD

- Beviljade medel 1.010.000 Skr
- Uppbokade medel idag 660.427 Skr
- Följer i huvudsak budget men:
  - Magdalenas tar ett överpris
  - Troligen svårt att ha medel för tryckkostnader
- Kostnader i höst
  - Planera och genomföra utbildningar
  - Metodmaterialet; "innehållsputs", layout, tryck
  - Möte med referensgruppen

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Ny ansökan FHM

SAM
VERKSTAD

Utvärdering av metodmaterialet (effekt)

Rymms inom:

"Projekt som utvecklar nya metoder och arbetssätt"

Kan sökas som:

- " Samverkansprojekt mellan idéburen organisation och forskare/utvärderare där en idéburen organisation står som huvudsökande."
- Ansökan senast 15/9

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Kriterier ny ansökan

SAM
VERKSTAD

- Projektets syfte ska ha koppling till minst ett av ANDT-strategins mål ett, två, **tre** eller **fem** (*ANDT-strategins mål och insatser utgår från ett risk- och målgruppsperspektiv*)
- Projektet ska dokumenteras under hela projektiden.
- Metoden/arbetssättet ska utvärderas vetenskapligt med syfte att påvisa antingen effekt eller intermediär effekt (effekt på mellanliggande faktorer)
- En komplett forsknings-/utvärderingsplan ska bifogas ansökan.
- I ansökan ska beskrivas hur ny metodik och kunskap som kommer fram i projektet kan tillämpas långsiktigt inom det förebyggande arbetet efter projektperiodens slut.
- Projektet ska baseras på det aktuella kunskapsläge kring förebyggande ANDT-arbete samt risk – och skyddsfaktorer som är kopplade till ANDT-konsumtion
- För projektet nödvändigt förarbete ska vara genomfört.

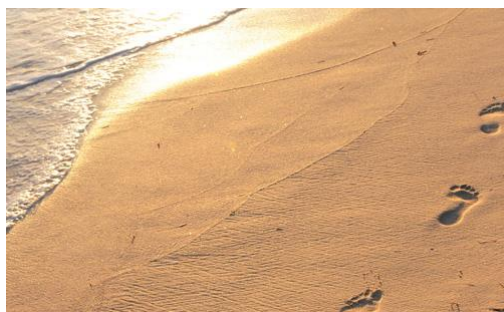

FÖRENINGEN FÖR
FAMILJECENTRALERS
FRÄMJANDE

Fortsatta steg

SAM
VERKSTAD

- **Projektledarträff** på Folkhälsomyndigheten 5-6/9
- **Ansökan** för utvärdering av projektet senast 15/9
- **Referensgruppsträff** (1 dag)
(om bl.a. implementering, användning och nytta!)
- **Utbildningsdagar**
Marknadsföring, planering, genomförande

Bo Brantefors
Åsa Ranung